

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

बाजरी – जायंट बाजरी

प्रसारीत वर्ष	१९८०
संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ राहुरी
जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची
हवामान	खरीप व उन्हाळी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते जुलै, उन्हाळी हंगाम : फेब्रुवारी ते मार्च
प्रती एकर बियाणे	४ किलो
पिकाचा कालावधी	पहिली कापणी : पेरणी नंतर ५० ते ५५ दिवसांनी दुसरी कापणी : पहिल्या कापणी नंतर ४० ते ४५ दिवसांनी
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ४५०-५०० क्विं/हेक्टर
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	उंच ताट (२५० ते ३०० सें.मी) व भरपूर फुटवे, पाने जास्त पालेदार, खोड रसदार, ८ ते ९ % प्रथिने
विशेष उपलब्धी	दोन कापण्या घेता येतात

मका – आफ्रिकन टॉल

प्रसारीत वर्ष	१९८२
संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ राहुरी
जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची
हवामान	खरीप, रब्बी व उन्हाळी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते जुलै, रब्बी हंगाम : ऑक्टोबर ते नोव्हेंबर, उन्हाळी हंगाम : फेब्रुवारी ते मार्च
प्रती एकर बियाणे	३० किलो
पिकाचा कालावधी	७० ते ७५ दिवस (चा-यासाठी)
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ६००-७०० क्विं/हेक्टर
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	उंच ताट (२५५ ते २६५ सें.मी), जोमदार, अधिक पाने, पाने लांब, रुंद, गर्द हिरवी, खोड जाड, रसदार व बुंदयाला जांभळा रंग, कणीस मोठे, लांब व दंड गोलाकार, पांढरे व टपोरे दाणे, प्रथिने ९ ते ११ टक्के

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

ज्वारी - रुचिरा

	प्रसारीत वर्ष	१९८२
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची
	हवामान	खरीप, रब्बी व उन्हाळी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते जुलै, रब्बी हंगाम : १५ सप्टेंबर ते १५ ऑक्टोबर, उन्हाळी हंगाम : फेब्रुवारी ते मार्च	
प्रती एकर बियाणे	१६ किलो	
पिकाचा कालावधी	६५ ते ७० दिवस (चा-यासाठी)	
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ५००-५५० क्विं/हेक्टर	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	जास्त उत्पादन व मध्यम उंच वाढणारा, हिरवा चारा जनावरे आवडीने खातात, चवदार, रसदार खोड, उत्तम प्रतीचा कडबा, मुरघासासाठी उत्तम ८ ते १०% प्रथिने	
विशेष उपलब्धी	दोन कापण्या घेता येतात	

चारासाठी ज्वारी - फुले अमृता (आरएसएसव्ही-९)

	प्रसारीत वर्ष	२००३
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम व भारी जमिन
	हवामान	खरीप हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जुन ते ७ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	१२ किलो प्रती एकरी	
पिकाचा कालावधी	७६ ते ८० (दिवस)	
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ४०-५०	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	नॉन टॅन पिग्मेंट, एक कापणी करिता उपयुक्त वाण, खोडमाशीस प्रतिकारक्षम, पानांवरील रोगास प्रतिकारक्षम	
विशेष उपलब्धी	खते, पाण्यास उत्तम प्रतिसाद देणारा, एक कापणीसाठी चारा	

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

चवळी – श्वेता

प्रसारीत वर्ष	१९८६
संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ राहुरी
जमिन	हलकी ते मध्यम, उत्तम निच-याची
हवामान	खरीप व उन्हाळी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते जुलै उन्हाळी हंगाम : फेब्रुवारी ते मार्च
प्रती एकर बियाणे	१६ किलो
पिकाचा कालावधी	६५ ते ७० दिवस (चा-यासाठी)
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : २५०-३०० किं/हेक्टर
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	जास्त उत्पादन व जास्त पालेदार, पिक फुलो-यात व शेगामध्ये असतानाही हिरव्या पाल्याची गुणवंता चांगली राहते, १३ ते १५% प्रथिने

बाजरा – नेपियर संकरीत वाण – यशवंत

प्रसारीत वर्ष	१९८७
संशोधन केंद्राचे नांव	गवत संशोधन योजना, मफुकुवि, राहुरी
जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची, पी.एच. ६.५ ते ८.५
हवामान	खरीप व उन्हाळी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते ऑगस्ट, उन्हाळी हंगाम : फेब्रुवारी ते मार्च, लागवड आंतर : ९०-६० सें.मी. सरी वरंबा
प्रती एकर बियाणे	ठोबे : ७४००/एकर
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक (३ वर्ष) पहिली कापणी लागवडी नंतर ६० ते ७० दिवसांनी व त्या नंतरच्या कापण्या ४५ ते ५० दिवसांच्या आंतराने कराव्यात.
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ३६०-४०० किं/एकर/वर्ष (६ ते ८ कापण्या)
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	हिरवीगार, रुंद पाने, भरपूर फुटवे, प्रथिने : १०.६३%, पचनीयता ६३.६५%, कमी ऑक्झॅलीक आम्ल : २.४६
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्रातील बागायत भागासाठी शिफारस

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

लसुण घास - आर.एल.-८८

	प्रसारीत वर्ष	१९९५
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची
	हवामान	रब्बी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	रब्बी हंगाम : ऑक्टोबर ते नोव्हेंबर	
प्रती एकर बियाणे	१० किलो	
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक (तीन वर्ष)	
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : १०००-१२०० क्विं/हेक्टर	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	जास्त उत्पादन, जलद पुनर्द्ववाढ व जोमदार पीक, रुंद पाने, मुख्य फुटव्याच्या जमिनीकडील भागावर लालसर छटा, प्रत्येक वर्षाच्या शेवटी झाडांची जास्त संख्या, २० ते २२% प्रथिने	
विशेष उपलब्धी	बहुवार्षिक वाण	

स्टॉयलो - फुले क्रांती

	प्रसारीत वर्ष	२००५
	संशोधन केंद्राचे नांव	गवत संशोधन योजना, मफुकृवि, राहुरी
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	खरीप
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते जुलै लागवड आंतर : दोन ओळीमध्ये ३० सें.मी. अंतर ठेऊन पेरणी करावी. बियाणे मातीने झाकु नये.	
प्रती एकर बियाणे	४ किलो/एकर	
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक (३ वर्ष) ५०% पिक फुलो-यात असतांना कापणी करावी	
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : १००-१२० क्विं/एकर/वर्ष (२ ते ३ कापण्या)	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	पहिल्या वर्षी चांगली उगवण क्षमता, अधिक प्रथिने : १३-१४ %, कमी हेमीसेलुलोज : १०.१७%, कमी सिलीका : ०.५१%	
विशेष उपलब्धी	पश्चिम महाराष्ट्रातील जिरायत भागासाठी प्रसारीत शिफारस	

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

ओट - फुले हरिता

	प्रसारीत वर्ष	२००६
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची
	हवामान	रब्बी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	रब्बी हंगाम : ऑक्टोबर ते नोव्हेंबर	
प्रती एकर बियाणे	४० किलो	
पिकाचा कालावधी	पहिली कापणी : पेरणी नंतर ५० दिवसांनी दुसरी कापणी : पहिल्या कापणी नंतर ३५ ते ४० दिवसांनी	
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ५००-६०० क्विं/हेक्टर (दोन कापण्या)	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	जास्त उत्पादन, भरपुर फुटवे व उंच वाढणारा, रुंद हिरवेगार पाने, जाड खोड, ९ ते १०% प्रथिने	
विशेष उपलब्धी	दोन कापण्यासाठी उपयुक्त	

बाजरा -नेपियर संकरीत वाण - फुले जयवंत

	प्रसारीत वर्ष	२००६ राज्य, २००९ केंद्र
	संशोधन केंद्राचे नांव	गवत संशोधन योजना, मफुकृवि, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची, पी.एच. ६.५ ते ८.५
	हवामान	खरीप व उन्हाळी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते ऑगस्ट, उन्हाळी हंगाम : फेब्रुवारी ते मार्च लागवड आंतर : ९० ६० सें.मी. सरी वरंवा	
प्रती एकर बियाणे	ठोबे : ७४००/एकरी	
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक (३ वर्ष) पहिली कापणी लागवडी नंतर ६० ते ७० दिवसांनी व त्या नंतरच्या कापण्या ४५ ते ५० दिवसांच्या आंतराने कराव्यात.	
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ४००-५०० क्विं/एकर/वर्ष (६ ते ८ कापण्या)	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	हिरवीगार, रुंद खाली वाकलेली पाने, भरपुर फुटवे, प्रथिने : १०-११ %, कमी ऑक्झॅलीक आम्ल : १.९१%, पचनीयता : ६१ ते ६२%	
विशेष उपलब्धी	भारतातील मध्य व दक्षिण विभागासाठी प्रसारीत	

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

मारवेल (जिरायत) – फुले मारवेल ०६-४०

प्रसारीत वर्ष	२०१२
संशोधन केंद्राचे नांव	गवत संशोधन योजना, मफुकृवि, राहुरी
जमिन	हलकी ते मध्यम
हवामान	खरीप हंगाम

पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते ऑगस्ट लागवड आंतर : ४५ ३० सें.मी. सरी वरंबा
प्रती एकर बियाणे	ठोंबे : ३०,०००/एकरी
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक ५०% पिक फुलो-यात असतांना कापणी करावी
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : १४०-१६० क्विं/एकर/वर्ष (२ ते ३ कापण्या)
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	पावसाळी हंगामा मध्ये अधिक हिरव्या चा-याचे उत्पादन, प्रथिने : ६-७ %, पचनीयता : ६१ ते ६२%
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्रातील जिरायत भागातील कुरण विकासासाठी शिफारस

मारवेल – फुले गोवर्धन

प्रसारीत वर्ष	२०१३
संशोधन केंद्राचे नांव	गवत संशोधन योजना, मफुकृवि, राहुरी
जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची, पी.एच. ६.५ ते ८.५
हवामान	खरीप व उन्हाळी हंगाम

पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते ऑगस्ट, उन्हाळी हंगाम : फेब्रुवारी ते मार्च लागवड आंतर : ४५ ३० सें.मी. सरी वरंबा
प्रती एकर बियाणे	ठोंबे : ३०,००० दोन डोळ्याच्या कांड्या/एकर
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक (२ ते ३ वर्ष) पहिली कापणी लागवडी नंतर ५० ते ६० दिवसांनी व नंतरच्या कापण्या ४५ ते ५० दिवसांच्या आंतराने.
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : २५०-३०० क्विं/एकर/वर्ष (६ ते ८ कापण्या)
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	बागायत भागासाठी अधिक उत्पन्न देणारा वाण, प्रथिने : ६-७ %, पचनीयता : ६१%, शर्करा : ७.५%
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्रातील बागायत भागासाठी शिफारस

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

बाजरा-नेपियर संकरीत वाण - फुले गुणवंत

प्रसारीत वर्ष	२०१६
संशोधन केंद्राचे नांव	गवत संशोधन योजना, मफुकृवि, राहुरी
जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची, पी.एच. ६.५ ते ८.५
हवामान	खरीप व उन्हाळी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते ऑगस्ट, उन्हाळी हंगाम : फेब्रुवारी ते मार्च लागवड आंतर : ९० ६० सें.मी. सरी वरंबा
प्रती एकर बियाणे	ठोबे : ७४००/एकरी
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक (३ वर्ष) पहिली कापणी लागवडी नंतर ६० ते ७० दिवसांनी व त्या नंतरच्या कापण्या ४५ ते ५० दिवसांच्या आंतराने कराव्यात.
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ५००-६०० क्विं/एकर/वर्ष (६ ते ८ कापण्या)
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	हिरवीगार, मऊ, रुंद लांब पाने व भरपूर फुटवे, प्रथिने : ९-१० %, कमी ऑक्झॅलीक आम्ल : २.०५%, पचनीयता : ५६.०८%
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्रातील बागायत भागासाठी शिफारस

ओट - फुले सुरभि

प्रसारीत वर्ष	२०१६
संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ राहुरी
जमिन	मध्यम ते भारी, उत्तम निच-याची
हवामान	रब्बी हंगाम
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	रब्बी हंगाम : ऑक्टोबर ते नोव्हेंबर
प्रती एकर बियाणे	४० किलो
पिकाचा कालावधी	८५ ते ९० दिवस (चा-यासाठी)
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : ४५०-५०० क्विं/हेक्टर
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	उंच वाढणारे मध्यम पसरट खोड, रुंद गर्द हिरवी पाने, जाड खोड, ८.५ ते ९% प्रथिने
विशेष उपलब्धी	एक कापणी

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

मारवेल (जिरायत) – फुले मारवेल – १

प्रसारीत वर्ष	२०१७
संशोधन केंद्राचे नांव	गवत संशोधन योजना, मफुकृवि, राहुरी
जमिन	हलकी ते मध्यम
हवामान	खरीप

पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते ऑगस्ट
प्रती एकर बियाणे	ठोंबे : ३०,०००/एकरी
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक ५०% पिक फुलो-यात असतांना कापणी करावी
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : १६०-१८० क्विं/एकर/वर्ष (२ ते ३ कापण्या)
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	पावसाळी हंगामा मध्ये अधिक हिरव्या चा-याचे उत्पादन, प्रथिने : ६-७ %, पचनीयता : ४९ ते ५०%
विशेष उपलब्धी	मध्य विभागातील (महाराष्ट्र, मध्य प्रदेश, गुजरात व उत्तर प्रदेश) जिरायत भागातील कुरण विकासासाठी शिफारस

मद्रास अंजन – फुले मद्रास अंजन – १

प्रसारीत वर्ष	२०१७
संशोधन केंद्राचे नांव	गवत संशोधन योजना, मफुकृवि, राहुरी
जमिन	हलकी ते मध्यम
हवामान	खरीप

पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप हंगाम : जुन ते ऑगस्ट लागवड आंतर : ४५, ३० सें.मी.
प्रती एकर बियाणे	२ ते २.५ किलो/एकर किंवा ३०,००० ठोंबे/एकर
पिकाचा कालावधी	बहुवार्षिक ५०% पिक फुलो-यात असतांना कापणी करावी
उत्पादकता	हिरवा चारा उत्पादन : १६०-२०० क्विं/एकर/वर्ष (२ ते ३ कापण्या)
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	चांगल्या प्रतीचा चारा, प्रथिने : ६-७ %, पचनीयता : ५२%
विशेष उपलब्धी	भारतातील उत्तर-पश्चिम (पंजाब व राजस्थान) व मध्य विभागातील (महाराष्ट्र, गुजरात व उत्तर प्रदेश) जिरायत भागातील कुरण विकासासाठी शिफारस

चारा पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण